

Tämä on rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Hyvönen, H., Jouhki, M.-R., Jyrkkänen, A.-K., Räisänen, S., Tarvainen-Peltola, M., Ylänen, H. (2023). Kätilöopiskelija synnytyssalissa. *Kättilölehti*, 6, s. 7-8.

This is an electronic reprint of the original article.
This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Hyvönen, H., Jouhki, M.-R., Jyrkkänen, A.-K., Räisänen, S., Tarvainen-Peltola, M., Ylänen, H. (2023). Kätilöopiskelija synnytyssalissa. *Kättilölehti*, 6, s. 7-8.

© Suomen kättilöliitto

KÄTILÖOPISKELIJA SYNNYTYSSALISSA

Kätilöopiskelija työskentelee synnytyssalissa yhteistyössä kätilön kanssa. Opiskelijalla on usein merkittävä rooli synnyttäjän tukena: antamalla aikaa ja olemalla tunnetasolla läsnä opiskelija voi luoda synnyttäjään tunneyhteyden, jolla on vaikutus hyvään synnytyskokemukseen.

TEKSTI **HANNA HYVÖNEN,**
MAIJA-RIITTA JOUHKI,
ANNA-KAISA JYRKÄNEN, SARI RÄISÄNEN,
MERVI TARVAINEN-PELTOLA,
HANNA YLÄNEN

Kätilöopiskelija pystyy läsnäolollaan tukemaan synnyttäjän luottamusta itseensä äitinä ja synnyttäjänä sekä edistämään hyvän synnytyskokemuksen muodostumista. Kädentaitojen ja ohjaavan kätilön tuki mahdollistavat kätilöopiskelijalle vuorovaikutukseen ja läsnäoloon harjaantumista synnyttäjälle ainutkertaisessa ja sensitiivisessä tilanteessa.

Vuorovaikutusta oppimassa

Synnyttäjän hoidossa vuorovaikutuksessa onnistuminen edellyttää sensitiivistä työskentelyotetta sekä turvallisuuden tunteen ja luottamuksen syntymistä. Synnytyssaliharjoittelun alkaessa kätilöopiskelijalla on jo paljon kokemusta erilaisista hoitotyön ympäristöistä ja vuorovaikutustilanteissa toimimisesta. Synnyttäjää hoitaessaan opiskelija harjaantuu kliinisten taitojen ohella vuorovaikutuksessa kaikille

osallisille ainutkertaisissa tilanteissa. Valmistuneen kätilön osaaminen muodostuu teoreettisesta ja eettisestä osaamisesta sekä vuorovaikutustaidoista ja niiden soveltamisesta synnyttäjän hoitoon tämän tarpeet huomioiden.

Kätilöopiskelija kokee usein synnytyssalissa tapahtuvan harjoittelun kuormittavana. Kätilöopiskelija ja synnyttäjä ovat synnytyksessä molemmat uuden äärellä ja se antaa mahdollisuuden luoda ystävyyssuhdetta muistuttavan siteen. Opinnoissa ja kliinisessä harjoittelussa olisi hyvä kiinnittää huomiota läsnäolon ja vuorovaikutustaitojen oppimiseen myös niissä tilanteissa, kun toimenpiteitä ei ole tarvetta suorittaa.

Ohjaajan tuki tärkeää

Salliva harjoitteluympäristö ja opiskelijan itsetuntemus edistävät ammatillisen osaamisen monipuolista kehittymistä. Kätilöopiskelijaa ohjaavan kätilön vaikutus synnyttäjän ja kätilöopiskelijan välisen vuorovaikutussuhteen rakentumisessa on huomattava. Opiskelijalla on paremmat mahdollisuudet onnistua vuorovaikutuksessa synnyttäjän kanssa, jos kätilö vahvistaa omalla toiminnallaan luottamusta opiskelijan omaan osaamiseen myös haastavissa tilanteissa. Ohjaaja voi tukea kätilöopiskelijan toimintaa sanoittamalla tilannetta tarpeen mukaan ja lisätä siten myös synnyttäjän turvallisuuden tunnetta. Haasteellisissa ja vaativissa tilanteissa epävarma tai passiivinen opiskelija saattaa lisätä synnyttäjän kokemaa turvattomuuden tunnetta.

Kätilöopiskelija ei korvaa kätilöä ja synnyttäjä hyötyy siitä, että opiskelija ja kätilö toimivat yhdessä tiiminä, etenkin ponnistusvaiheessa. Kätilö voi tässä vaiheessa ohjata opiskelijaa sanal-

Kätilöopiskelija ja

synnyttäjä

ovat synnytyksessä

molemmat uuden äärellä

ja se antaa

mahdollisuuden luoda

ystävyyssuhdetta

muistuttavan siteen.

lisesti synnyttäjän kuullen, mikä tukee synnyttäjän ja puolison tiedonsaantia synnytyksen edistymisestä. Ohjaamisen ei kuitenkaan tule tapahtua siten, että huomio siirtyy pois synnyttäjistä ja hänen tarpeistaan. Synnyttäjän turvallisuuden tunne säilyy, kun hän on tietoinen siitä, että opiskelija toimii kätilön ohjaamana osaamisensa rajoissa.

"Kätilön ja opiskelijan kommunikatio oli avointa. Kätilöt antoivat opiskelijan toimia oma-aloitteisesti. Kätilö ohjasi sen verran, mitä tarvitsi."

Läsnäolon merkitys turvallisuuden tunteelle

Synnytys on naisen elämän suurimpia tapahtumia ja voi parhaimmillaan vahvistaa naisen itsetuntoa ja kokemusta äitiydestä. Tiedetään, että suhde hoitavaan henkilöön vaikuttaa olennaisesti synnytyskokemukseen. Kätilöopiskelija pystyy usein tarjoamaan synnyttäjälle kätilöä enemmän läsnäoloaan, sillä kätilöllä voi olla samaan aikaan useampia synnyttäjiä hoidettavana. Jatkuvan läsnä-

näolon tiedetään lisäävän synnyttäjän turvallisuuden tunnetta ja parantavan synnytyskokemusta.

Kättilöopiskelija onnistuu synnyttäjän tukemisessa parhaiten, jos synnyttäjän kanssa syntyy luottamus ja tunneyhteys. Tämä edellyttää synnyttäjän tarpeiden sensitiivistä kuuntelemista ja turvallisen tilan luomista. Läsnaolon lisäksi onnistunutta vuorovaikutusta ja turvallisuutta edistäviä tekijöitä ovat esimerkiksi synnyttäjän tarpeisiin keskittyminen, käytännön auttaminen ja katsekontakti sekä fyysinen läheisyys.

"Opiskelijan läsnäolo oli ihan korvaamaton. Hän oli koko ajan paikalla. Se toi turvallisuuden tunnetta ja edisti varmasti tätä kautta positiivista synnytyskokemusta."

Eettisiä kysymyksiä synnytyshuoneessa

Synnyttäjällä on itsemääräämisoikeus suhteessa omaan synnytykseensä ja opiskelijan on tärkeää harjaantua synnyttäjän ja puolison tarpeiden aktiivisessa ja sensitiivisessä kuulemisessa. Tiedetään, että kokemus autonomian kunnioittamisesta on yhteydessä hyvään synnytyskokemukseen. Itsemääräämisoikeutta tukevia käytäntöjä ovat esimerkiksi luvan pyytäminen opiskelijan osallistumiselle sekä sisätutkimuksen ja muiden toimenpiteiden suorittamiselle. Opiskelijan suorittaessa sisätutkimuksen voi olla tarpeen, että myös hoitava kättilö suorittaa saman tutkimuksen, mikä tulisi kertoa synnyttäjälle etukäteen.

"Heti kysyttiin, saako opiskelija olla hoidossa mukana. Opiskelija oli innokas, huolehtivainen ja ammattitaitoinen. Hyvä opiskelija on aktiivinen, mutta omat rajat ja kyvyt tiedostava."

Opiskelijan itsevarmuus ja kyky olla vuorovaikutuksessa kehittyvät usein samalla, kun kliiniset taidot kehittyvät. Vastaavasti kädentaitojen epävarmuus saattaa saada opiskelijan kiinnittymään pelkästään kliinisiin toimenpiteisiin ja välttämään tunneyhteyden luomista synnyttäjään. Jotkut synnyttäjät kutsuvat opiskelijan vuorovaikutukseen ja tekevät yhteyden luomisen helpoksi ja rennoksi. Synnyttäjän väsymys ja kivu-

liaisuus voivat vaikeuttaa vuorovaikutusta ja yhteyden luomista. Yhteyden saaminen synnyttäjään on kuitenkin edellytys hyvälle synnytyskokemukselle ja laadukkaan tuen antamiselle. Jos nainen on intensiivisen synnytyskivun vuoksi omissa maailmoissaan, opiskelijan täytyy sopeutua tilanteeseen. Opiskelija saattaa tuntea olonsa keinottomaksi, jos synnyttävä nainen on kovissa tuskissa tai paniikissa eikä opiskelijalla ole mahdollisuutta auttaa häntä. Joskus kivunlievitys voi auttaa synnyttäjää pääsemään takaisin vuorovaikutukseen.

Synnyttäjien kokemukset pääosin positiivisia

"Koimme tärkeänä, että opiskelijat saavat mahdollisuuden toimia työssä. Ja tiesimme, että opiskelijat ovat enemmän läsnä potilaille kuin työntekijät."

Lähes jokainen (95,4 %) kättilöopiskelijan tukea saanut synnyttäjä toivoisi kättilöopiskelijan mukaan myös seuraavaan synnytykseensä. Synnyttäjät kokevat opiskelijoiden tuovan synnytyshuoneeseen hyvän ilmapiirin. Synnyttäjät kuvailevat kättilöopiskelijoita empaattisiksi, helliksi ja rauhallisiksi. Kättilöopiskelijat koetaan omistautuneiksi ja perheet arvostavat sitä, että opiskelija tulee tervehtimään heitä synnytyksen jälkeisinä päivinä. Synnyttäjät haluavat usein myös mahdollistaa opiskelijan oppimisen. Synnyttäjät ymmärtävät, että kättilöopiskelijan on saatava käytännön kokemusta voidakseen toimia päteväenä terveydenhuollon ammattihenkilönä tulevaisuudessa.

"Art of doing nothing well"

Kättilötyötä tutkineen tohtori **Holly Powell Kennedyn** mukaan läsnäolon taito ilman luonnollisen synnytyksen häiritsemistä on kättilötyön taidetta: "art of doing nothing well until there is the need for something to be done". Tällä tarkoitetaan kättilön taitoa pysähtyä synnytyksen äärelle, olla läsnä ja välttää turhia synnytystä häiritseviä interventioita.

Synnytyssaliharjoittelussa kättilöopiskelija tarvitsee hyviä roolimalleja voidakseen kehittää sensitiivistä läsnäolon taitoaan synnyttäjän kanssa. Opis-

kelijan luottamus omiin kykyihinsä kasvaa onnistuneissa vuorovaikutustilanteissa. Synnyttäjän tukeminen vaatii itseluottamusta, suurta läsnäolon taitoa ja kykyä sietää pelkkää olemista ilman jatkuvaa tekemistä. Näin käy usein valmistumisen kynnyksellä. Silloin opiskelija pystyy paremmin tukemaan synnyttäjän omia voimavaroja. Valmistumisen kynnyksellä kättilöopiskelijat saattavat huomata, että synnyttäjä ei usein halua jäädä yksin ja että opiskelija pystyy omalla läsnäolollaan auttamaan synnyttäjää rentoutumaan ja tuntemaan olonsa turvalliseksi. ●

Artikkelin lähteet löytyvät Kättilölehden verkkosivuilta suomenkättilöliitto.fi/katillolehdet/numero-6-2023

Artikkelin ovat kirjoittaneet **HANNA HYVÖNEN**, kättilö, YAMK-opiskelija **MAIJA-RIITTA JOUHKI**, TtT, lehtori, Metropolia **ANNA-KAISA JYRKKÄNEN**, kättilö, terveydenhoitaja, YAMK-opiskelija **SARI RÄISÄNEN**, TtT, dosentti, yliopettaja, Tamk **MERVI TARVAINEN-PELTOLA**, kättilö, YAMK-opiskelija **HANNA YLÄNEN**, kättilö, terveydenhoitaja, YAMK-opiskelija

Artikkeli pohjautuu kahteen alun perin Midwifery-lehdessä julkaistun ruotsalaiseen synnyttäjän ja kättilöopiskelijan välistä suhdetta käsittelevään tutkimukseen; **Ekströmin, Nissenin** ja **Thorstenssonin** tutkimukseen *An exploration and description of student midwives' experiences in offering continuous labour support to women/couples* (2008) ja **Barimanin, Wibkenin** ja **Zwedbergin** tutkimukseen *Parent's experiences when students are present during labour and childbirth: a cross-sectional survey of parents in Sweden* (2019) sekä kättilötyön tohtori **H. P. Kennedyn** ajatuksiin kättilötyöstä. Lisäksi artikkelia varten on haastateltu suomalaista ensisynnyttäjää, jonka ajatuksia kättilöopiskelijan roolista synnytyssalissa tuodaan myös esille sitaatteina.